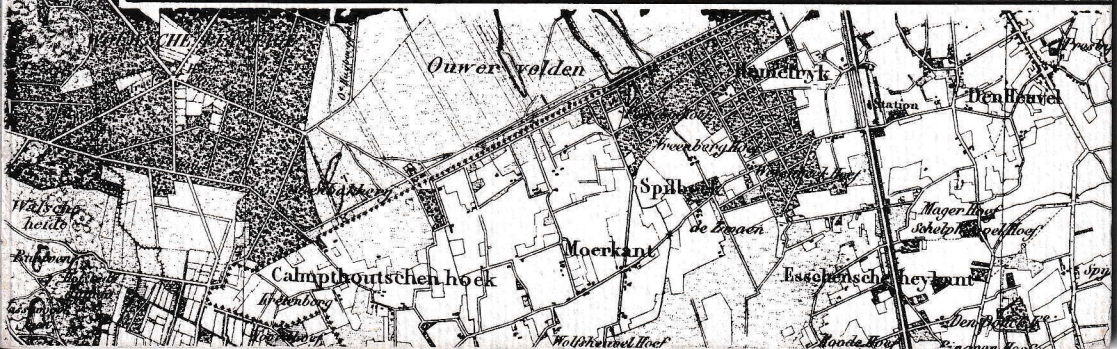

1-84

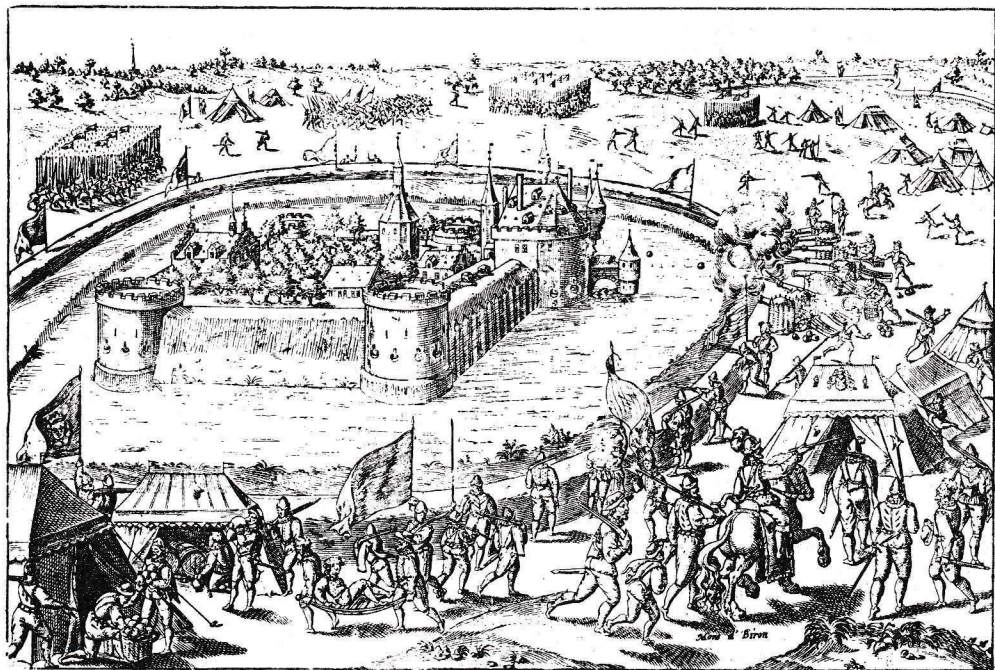

Van geen Wouw's gebouw uit het verleden zijn zoveel afbeeldingen, tekeningen en schilderijen als van het kasteel van Wouw. Dat bracht ons op het idee om een serie te beginnen, waarin we iedere keer één van die afbeeldingen willen belichten. Dat gebeurt niet chronologisch of naar kunstenaar, maar gewoon aan de hand van het materiaal, wat we voorhanden hebben. Wel houden we ons aanbevolen voor tips. Misschien dat U afbeeldingen kent waarvan wij het bestaan niet eens weten. Ons zijn op dit moment meer dan 20 afbeeldingen bekend, zodat we voorlopig deze rubriek zo'n 5 jaar kunnen voortzetten, zonder in de problemen te komen. Hebt U ideeën, neem dan even contact op met R. Hermans, Martel 6, Wouw, tel. 01658-1821.

In deze eerste aflevering een gravure van Frans Hogenberg. Deze komt voor in de zgn. "Slachtboeken". De gravure stelt de beschieting van het kasteel in mei 1583 door het Staatse leger onder leiding van Biron voor. "Die belegerung des Hauses WOUVDE nitt weit von Bergen auf Zoom Anno Dni 1583 am 9. und 10 Mey" staat er boven de tekening. Volgens W.A. van Ham in "Wouw in de Middeleeuwen" (Wouw, juni 1980) zou het best mogelijk zijn dat Hogenberg gebruik maakte van een schets van Hans Bol. Beide kunstenaars waren uit Mechelen afkomstig. De beschieting in mei 1583 was vrij hevig. In totaal werden 1560 bommen op de vesting afgeschoten. Toch werd er weinig mee bereikt, want rond 3 uur in de middag bleken de bressen in de vesting niet van zodanige aard, dat een bestorming ondernomen kon worden. De belegerden waren echter zó bang voor de verwachte stormaanval en hun hoop op ontzet was zó gering dat ze nog dezelfde dag de witte vlag hesen en zich overgaven (cf. C.J.F. Slootmans in jaarboek de Ghulden Roos 1943). Onder de gravure staat in het Duits en Frans de navolgende tekst:

"Als der Francoys hatt WOV belacht
Beschossen auch mit grosser macht

Der Oberst auf dem haus verzagt
 Gibt auf das hauss zur mitter nachtt
 Zeucht also mit seinem volck dar auss
 Das den von Parma seher verdraus
 Dan er in mitt seiner gewaltn
 Zu entzetsen gedacht gar baldt
 Drumb mit Fitzrecht er procidirt
 Dan Capitein examinirt
 Leist im brengen umb gutt und leben
 Das er dass haus so baldt ergeben" (1).

De Franse tekst luidt:

"WOVDE Le chasteau, apres avoir sustenu 150 coups D'artil-
 lerie. Se rendit en fin aus estats. Et sont sortis les I-
 taliens qui tenoient ledict chasteau pour le Roy despaig-
 ne, en nombre de 120 avec dagnes et espees tantseulement.
 Mais les 150 paisans, estans avec lesdts Jualiens sont de-
 meurez audt chasteau pour le service des Etats Le 28 jour

dapvril ou le 9 de May selon le stil nouveau lan 1583" (2).

Wie geïnteresseerd is in de geschiedenis van het kasteel doet er goed aan het boek "Woide...die Wouda" er eens op na te slaan, of het jaarboek van de Ghulden Roos uit '43.

1. Als de Fransen Wouw belaagd hebben en met grote macht beschoten
Geeft de overste uiteindelijk
rond middernacht het kasteel over
Hij trekt er met zijn manschappen
uit, wat Parma zeer ter harte gaat
Omdat hij weldra dacht te
ontzetten met zijn leger
Met snelrecht wordt de kapitein
ondervraagd en veroordeeld
Het kost hem zijn goederen en zijn leven
omdat hij het kasteel zo snel overgaf.
2. Woude, Het kasteel, na 150 artillerieschoten te hebben doorstaan. Het wordt uiteindelijk overgegeven aan de Staten. De 120 Italianen die het kasteel vasthielden voor de koning van Spanje, mochten het kasteel verlaten en alleen hun rapier en ponjaard behouden. Maar de 150 boeren die met bovengenoemde "Jualiens" op het kasteel waren, zijn ten dienste van de staten op het kasteel vastgehouden. De 28ste dag van april op de 9e mei volgens de nieuwe stijl (van) het jaar 1583(3).
3. De aandachtige lezer zal bemerken dat er 2 data worden genoemd van de beschieting: 28 april en 9 mei. Dat vindt zijn oorzaak in het feit dat in 1582/83 overgegaan werd van de Juliaanse naar de Gregoriaanse kalender. De Gregoriaanse kalender liep 11 dagen "voor" op de Juliaanse. Er werd gesproken van oude en nieuwe stijl; vandaar de opmerking in de Franse tekst dat er sprake is van de "nieuwe stijl van 1583". In de provincies Gelderland, Overijssel, Utrecht en Friesland, Groningen, Drente kwam de kalender eerst in 1700 en 1701 in zwang.

Noot: Beide stukken zijn "vrij" vertaald omdat oud-Duits en oud-Frans gebruikt is. Voor de Franse tekst ben ik dank verschuldigd aan Jan van Oers.

Deze uitgave werd mede mogelijk
door financiële steun van de
Rabobank Wouw-Kruisland